

Heel Marokko is afzetmarkt smokkel

Vervolg van pagina 41

Hij valt neer met bloedende handen.

Een kilometer verderop, in de bossen van Gourougou, bivakkeren Nigerianen en Senegalezen. Duizenden kilometers hebben deze Afrikanen afgelegd, barrevoets. Ze wachten hun kans af om in Mellila asiel aan te vragen. Maar de Marokkaanse politie treedt hard op.

Mensenrechtenorganisaties trekken voortdurend maar vergeefs aan de bel. Als ik mijn neef vraag waar die stumperds van moeten leven, zegt-ie dat ze „bijna alle apen van Gourougou hebben opgepeuzeld.”

„Kijk”, en hij wijst op de overkant. Drie gesluierde vrouwen met geverfde lippen glippen een grenskantoorje binnen. Een half uurtje later wandelen ze naar buiten, schikken nog snel hun djellaba's, en passeren de grenspost.

De invoer van de Spaanse producten is bij wet verboden, maar de smokkel wordt geëloogd, omdat er steekpenningen worden betaald door winkeliers, bouwondernemers en koppelbazen. De smokkelwaar heeft heel Marokko als afzetmarkt. „Heel de politie, van hoog tot laag, verdient er goudgeld aan, ook de burgemeester. Dit is de reden waarom de autoriteiten nauwelijks aanspraak maken op dit nooit teruggegeven stukje Marokkaans grondgebied.”

Op de verbindingsweg Nador-Mellila voert de douanepolitie dag en nacht controles uit, met uitgerolde spijkermatjes. „Wie flappen overlegt, mag doorrijden. Anders wacht een fikse boete en inbeslagname van alle waar, rijbewijs en auto inclusief.”

Zo gaat dat met vrijwel alle bezigheden in Nador. Wie bouwen wil, moet zijn vergunning onderhands afkopen. Prostitutie is officieel streng verboden, maar een op de drie ho-

tel in Nador is een verkapt bordeel. „Hoertjes ontvangen er klanten voor 2 of 3 euro.” Dit gedoogbeleid is pure *business*. „Politie en stadsbestuur delen in de winst die de hotel eigenaars c.q. pooier maakt door uitbuiting van de meisjes.” Meisjes moeten om het half jaar worden vervangen om te voorkomen dat de halve stad aan druipers bezwijkt. Condooms zijn, net als tandpasta, luxe artikelen.

Nador-stad kent echter ook een welvarend gezicht. Nette banken, dure hotels, sjieke restaurants en grand cafés. Maar het is schijn. Al het vastgoed is in handen van een kleine bovenlaag van drugsbaronnen en malafide investeerders. In de dure etablissementen, met weelderige tuinen en terrassen, zijn vaak weinig klanten te bekennen, zodat je je afvraagt waar de winst in godsnaam vandaan komt. Zoals je je ook afvraagt hoe het zit met die gsm-gekte in een stad waar een telefoongesprek evenveel kost als het loon van een naaister. Zelfs de armoedigste sigarettenjongens hebben een „portative”, bij voorkeur de nieuwste Ericsson of Nokia.

De portatives zijn overigens vooral een zegen voor de meisjes. „Nu kunnen ze eindeloos afspraakjes maken en kletsen zonder gezien te worden”, legt de ober van Las Vegas uit. De tv, in het midden van het café, staat loeihard aan. Voetbal, Barcelona tegen Getafe, met een voetbalcommentator die nooit geleerd heeft dat enkele seconden zwijgen kan bijdragen aan het kijkplezier. „Ach jij aap, ga toch je kont geven!”, schreeuwt een gast als Ronaldinho doel mist. Luid gelach.

„Wat is er mis met de liefde?”, vraagt ik de ober. „Die portatives zaaien geen liefde, maar nog meer hoererij”, antwoordt hij. „Elk meisje gaat tegenwoordig zo met je mee, van voren of van achteren. Ja, het zijn vreselijke tijden,

laat Allah ons behoeden.” Ik vraag hem hoe hij weet of een meisje een hoertje is of gewoon een vriendje wil en een beetje liefde. „Ach, dat zie je toch in één oogopslag. Sletjes kijken voortdurend om zich heen. Kuise meisjes richten hun blik naar de grond. En je ziet het ook aan de huid. Sletjes zijn meestal zonverbrand omdat ze veel op straat hangen. Terwijl huwbare meisjes blank zijn. Zo simpel is het.” Na enig aandringen bekennt-ie dat ook hij een vriendinnetje heeft. „Maar de mijne is kuis hoor, dat begrijp je wel, ik ga met haar trouwen, insha'allah.”

Weldra valt de schemer in. Ik slenter nogmaals door de stad, beging vorige eeuw gevestigd door de Spaanse kolonisator. Oude foto's laten een statige stad zien, met brandschone boulevards en melkwitte overheidsgebouwen in Andalusische stijl. Maar vandaag maken de gebouwen een verpauperde, troosteloze indruk. Het wegdek is soms net een maanlandschap; kuilen ter grootte van een skippyball, ijzeren spijlen die zomaar uit de grond omhoog steken en reeds talloze tenen hebben gebroken. Een deftig hotel met daarnaast een vuilnisbel. Op elke hoek een apotheek en belhuus, terwijl een kwart van de mensen 's morgens niet weet of ze 's avonds eten op tafel hebben. In elke straat een glimmende jeep, terwijl je struikelde over de manken en beenlozen. Op elke hoek een internetcafé, hoe wel de helft alfabeet is. Een hond die uitgebreid staat te poepen naast een pizzeria, bodybuildingcentra waar een handjevol jongemannen aan halters duwt en trekt, wat resulteert in kortbenige bobbeltorso's die kolderiek aandoen in het straatbeeld omdat de Berberman van nature klein en tanig is gebouwd. Wanneer ik de volgende morgen aangenaam verrast een

paar schilders de boomstammen en stoepranden een likje verf zie geven, blijkt deze opknappert een opportunistisch karwei. „De koning komt binnenkort op bezoek”, al kan niemant mij vertellen welke dag.

Kent Nador moderniteit? Ja, maar het is een vreemde moderniteit. Ze is een ongenode gast, een indringer die via de achtertuin naar binnen is geslopen. Je krijgt vaag het gevoel dat een catastrofe in de lucht hangt.

Na precies zeven dagen ben ik de stad moe. Op blote knieën bedank ik m'n vader dat-ie me naar Zwijndrecht heeft getransporteerd. Tegelijk neem ik mij voor om elke Marokkaan die ik in Nederland nog ach en wee hoor roepen over xenofobie, racistische media of een te lage uitkering goed de wind van voren te geven. En die Amsterdamse straatschoffies, die zouden eens hier hun taakstraffen moeten verrichten. Iedere dag op rantsone schoenen poepen of voor 4 euro per dag muren metselen en stenen sjouwen onder de brandende zon, dat zal ze mores leren. Zulke gedachten zijn ongerijmd, ik weet het, maar ze spoken wel door je hoofd.

Ik besluit mijn dorp op te zoeken. De taxi, met zeven inzittenden, slingert zich langs smalle bergweggetjes omhoog. Duizenden, miljoenen zwarte plastic tasje wapperen als lapjes luchtig textiel aan distels en cactusstruiken. Heuvels met ceders reiken tot achter de horizon. Reusachtige kloven en scheuren getuigen van de immense krachten die er duizenden jaren geleden op hebben ingewerkt. Zelden heb ik mij in de natuur zo klein gevoeld.

Na Nador is mijn dorpie Ouled Ali een weldaad. Het dorpie is gelegen aan de voet van een heuvel vol graan. Het heeft

begin april eindelijk flink geregend, anders was de oogst grandioos mislukt. „Onze natuur is erg onvoorspelbaar, soms schenkt ze royaal, soms is ze gierig”, zo doceert M'hamed, een fundamentalistische dorpsgenoot. Hij is klein, draagt een volle baard en gaat vaak in smetteloos wit. In de dorpsmoskee komt hij al jaren niet meer, „omdat de moskeegangers allemaal nepmoslims zijn. Ze liegen en stelen bij de vleet.” Op zachte toon (want zo sprak ook de profeet) legt hij uit dat „het vegetatiek door het grillige en vaak droge klimaat is weggeslagen en het water wegstroomt”. M'hamed heeft landbouwkunde gestudeerd maar heeft altijd als metselaar gewerkt. „Ik kon nergens werk vinden en ik moest toch vromen en vier kinderen voeden.”

Al snel komen we over religie te praten, zijn favoriete onderwerp. „Nador, nee, heel Marokko, gaat naar de afgrond omdat de mensen zijn afgedwaald van het goede pad, het pad van Allah.” Hij zegt het op een toon die geen twijfel overlaat. Of hij gehoord heeft van de moord op Theo van Gogh? „Jawel. Maar dat was een onislamitische daad waarvoor de moordenaar door Allah zal worden bestraft. Hij verdient het niet de naam Mohammed te dragen.” B. heeft het volgens hem niet begrepen. „Ik snap zijn grief wel, maar die had hij moeten aanwenden door voor Theo te bidden. Zo hoort het.” Hij nodigt mij uit voor de maaltijd, die avond.

's Avonds klinkt in de verte het gebel van honden. Als het laatste avondgebed uit de minaret klinkt, gaat het gebel ineens, wonderlijk, over in gejang. Overdag zie je die beesten zelden. Ze houden zich schuil in de heuvels, uit angst een steen naar de kop te krijgen.

's Nachts hoor je wel eens een auto snoeihard voorbijrazen. Dat zijn vaak smokkelaars

die de verbindingsweg Mellila-Nador omzeilen. Ze verkiezen – zonder verlichting – de gevaarlijke sluiproutes langs diepe dalen. Veel smokkelaars eindigen in een ravin.

Mijn radiowecker blijkt al snel overbodig. De oude ezels van mijn buurvrouw zet iedere ochtend stipt om zeven uur een keel op. Sinds vorig jaar kent Ouled Ali een belhuus. Ook was er een internetcafé, drie computers in een garage, maar dat was van korte duur. „Vanuit de stad sneden ze steeds de verbindingskabels door omdat ze het niet konden uitstaan dat we hun klandizie afpakten”, zegt de eigenaar, een frisse jongen van 22.

De emigratie van Berbers naar Europa heeft ook in Ouled Ali zijn sporen getrokken. Zo zie je hoe betonnen blokhuizen van soms wel vier etages de plaats innemen van de traditionele huizen van leem en riet. Deze enorme panden, dikwijls roze of mintgroen, zijn gebouwd met de spaarcentjes van de hardwerkende migranten in Europa. Het is vaak hun enige voorziening voor de oude dag. De tragiek is dat deze blokhuizen het hele jaar, en soms wel drie jaar leeg staan. Want behalve gedurende de zomervakanties keren slechts weinig migranten echt terug, zodat de huizen verpauperen. De enige aan wie ze huisvesting bieden, zijn muizen, vliegen en termieten.

Enkele dorpelingen die 's avonds in het buurtwinkeltje zitten te kaarten, zien in deze bakbeesten een zette vloek. „Ze zijn zo hoog dat ze vanuit de ramen op onze patio's neerkijken, maar onze vrouwen dweilen en de was doen. Schaamteloos.”

„Ja”, zegt een ander, „Ze kunnen alles beuglen, schandelijk!”

Een derde voegt toe: „Dit is wat de migranten uit Europa hebben meegenomen: goddeloosheid.”